

SVs Barnehage- revolusjon

Barnehage har alltid vært en kampsak for SV.

Å gå i barnehage er bra for å skaffe seg nødvendige ferdigheter og kunnskap seinere i livet.

Barnehager er bra for barns sosiale utvikling og de er viktige for likestilling.

Barnehageplass til alle er fornuftig økonomisk politikk

Ulike mennesker
like muligheter

Da kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell blei født, gikk under 3 prosent av norske barn i barnehage. I dag er 96 prosent av barna innom en barnehage før skolestart. Dette er en revolusjon. En revolusjon i synet på barnehager og i muligheten til å få en barnehageplass. Denne revolusjonen ville ikke vært mulig uten SV.

Historien i korthet

Synet på barnehage har forandra seg opp gjennom tidene.

I 1947 konkluderte Samordningsnemda med:

Barnehagen bør i alminnelighet holde åpent 4 timer pr dag. Lengre oppholdstid i barnehagen enn 4 timer kan lett være mer til skade enn til gagn for barnet.

År	1-2 år	3-6 år (3-5 år fra 2000)	1-5 år
1970	0,9	4,3	Ca. 2
1980	6,8	32,0	19,3
1990	15,4	57,9	36,3
2000	37,1	78,1	62,0
2002	40,9	84,0	65,9
2007	65,5	94,5	82,9

I 1961 konkluderte Lysethkomiteen med:

Selv om det i dag stort sett er enighet om at det er best for barnet å være heime og tatt hånd om av mor de første 2-3 år av sitt liv, vil det alltid være en del barn i store byer og industrisentra for hvem den beste løsningen er småbarnstuen mens mor er ute og tjener til familiens opphold.

Som tidligere nevnt er det ikke noen ideell løsning å sette de minste i en daginstitusjon, men en god småbarnsstue er likevel bedre enn å for eksempel skille barn og mor helt fra hverandre.

I 1975 kom den første barnehageloven. Dessverre ble det ikke flertall for SVs forslag om å supplere kommunenes planleggingsplikt av barnehager med en utbyggingsplikt.

I 1988 foreslo SV for første gang at retten til barnehageplass skulle lovfestes.

Foran valget i 2001 var igjen barnehage en av SVs viktigste saker. Også KrF lovet å sette ned prisen til 1500 kroner og å bygge rekordmange barnehager. Bondevik II-regjeringens første budsjettet for 2002 viste derimot ingen satsning på barnehager, og skuffelsen var stor blant mange velgere og partier på Stortinget.

Tidlig i 2002 tok SVs nestleder Øystein Djupedal kontakt med Siv Jensen for å få FrP med på en avtale om makspris for foreldrebetalingen i barnehagene. Prisen kunne da for mange være over 4500 kroner. Avtalen skulle og inneholde en storstilt utbygging slik at en endelig kunne nå full barnehagedekning. SV fikk napp hos FrP, noe som pressa fram en avtale mellom SV, AP FrP og SP om finansiering og styring av barnehagesektoren. Det var nå flertall i Stortinget for dette og Regjeringen ble bedt om å komme tilbake med forslag til hvordan avtalen kunne gjennomføres.

Foto: Sigurd Fandango Kapperud/ SV

Første mai 2004 ble det innført en makspris for foreldebetaling på 2 750 kr. Fra 1.1.2006 ble den ytterligere satt ned til 2 250 kroner (prisjustert i 2007 til 2 330 kroner). Alle barnehager som mottar offentlige tilskudd skal gi søskenmoderasjon. Moderasjonen skal være minimum 30 prosent for barn nummer to og minimum 50 prosent for tredje barn og flere barn.

Innføringen av maksprisen gjorde at mange flere foreldre fikk råd til å gi barna sine barnehageplass. I 2002 var gjennomsnittsprisen for en heltidsplass i kommunal og privat barnehage hhv. 3 008 kr (3 543 med dagens kroneverdi) og 3 521 kr (4 148 med dagens kroneverdi) i måneden.

Når vi sammenligner med maksimalprisen i 2007 på 2.330 kr, betyr det at prisen for en kommunal plass er redusert reelt med 34 pst. siden 2002. Prisen for en plass i en privat barnehage er redusert reelt med 44 prosent i samme periode.

For å nå det målet om billigere barnehager fryser Regjeringen foreldrebetalinga i barnehagene på dagens nivå. Frysing av prisen betyr at en barnehageplass reelt sett blir billigere år for år. Med denne ordningen blir Regjeringens mål om å redusere prisen til 1 750 kr (2005-kroneverdi) nådd i 2012.

Etter en massiv utbygging foreslo kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell våren 2008 at retten til barnehageplass for alle barn skulle lovfestes. 20 år etter at SV foreslo lovfesting av retten første gang er det et flertall på Stortinget for. I forslaget heter det:

Kommunen har plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen, jf. § 12a. Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov.

Kampen for barnehageutbygging har vært ideologisk og den har til tider vært hard. Med lovfesting av retten har SV fått en stor og viktig seier.

Barnehage er bra for alle barn

Både nasjonal og internasjonal forskning viser at et godt pedagogisk tilbud før skolealder har positive effekter for læring og utvikling hos alle barn, uavhengig av familiebakgrunn.

En studie fra Harvard som undersøker langtidseffekter av tidlige språklige erfaringer viser for eksempel at barn som får rik språkstimulering hjemme og i barnehagen når de er 3-5 år oppnår best resultater når man tester lese og skriveferdigheter senere i skolen.

Like viktig er funnet av at de som fikk god språkstimulering i barnehagen, men ikke hjemme, gjorde det bedre enn de som hadde rik språkstimulering hjemme, men ikke i barnehagen.

En god barnehage kan utjevne sosiale forskjeller i forhold til språk og leseferdigheter fordi den særlig hjelper de som ikke får den hjelpen hjemme.

Foto: Sigurd Fandango Kapperud/ SV

Grunnlaget for livslang læring legges tidlig

De siste 20 årene har vi fått økt kunnskap om den betydningen småbarnsperioden har for individets mulighet for livslang læring. Vi vet at mye av grunnlaget legges allerede før barna begynner på skolen. Disse åra er spesielt viktig for utsatte grupper, som minoritetsspråklige og barn som av ulike grunner står i fare for å utvikle lese og skrivevansker. Førskolealderen er en svært læringsintensiv periode.

PIRLS-undersøkelsen fra 2006 viser at hvert år i barnehage har en positiv effekt på elevenes generelle leseferdigheter i 4. og 5. klasse. Desto lengre barna har gått i barnehage, desto bedre er leseferdighetene.

Utbygging av barnehageplasser

Mer enn 96 prosent av barna som begynner på skolen høsten 2008 har gått i barnehage. Det har vært en stor økning i barnehageutbyggingen og bevilgningene til sektoren i årene etter barnehageavtalen. Dette har vært særlig tydelig etter at SV kom i regjering.

Bevilgningene til barnehagene har økt fra **7,8 mrd.** kroner i 2003 til **21,6 mrd.** kroner i budsjettet for 2008. Også justert for prisstigning er dette en økning på over **100 prosent.**

År	Vekst heldagsplasser	Antall barn	Nye barn	Bevilgninger over statsbudsjettet
2003	7 400	205 172		7 782 077
2004	11 200	213 097	7 925	10 445 180
2005	13 500	223 501	10 404	12 039 559
2006	16 200	235 005	11 504	15 562 938
2007	18 000	249 500	14 500	18 396 793
2008	18 000	255 000	14 500	21 584 258
Totalt	84 300		58 833	

kilde :Barnehagestatistikk SSB, Kunnskapsdepartementet
(tall for 2007 er foreløpige,tall for 2008 er anslag fra RNB)

Førskolelærere.

Ved utgangen av 2006 var det om lag 70 000 ansatte som utførte i underkant av 54 900 årsverk i barnehagesektoren. Av disse har om lag 25 000 utdanning som førskolelærer eller annen pedagogisk utdanning. I tillegg har 6 200 ansatte barne- og ungdomsarbeiderfag.

Siden barnehageforliket ble inngått i 2003, har sektoren hatt en vekst på over 11 000 ansatte. Av disse var om lag 4 200 styrere eller pedagogiske ledere. Dette utgjør 22 prosent av den totale veksten.

Andelen ansatte med pedagogisk kompetanse har stort sett vært stabil til tross for den massive byggingen av nye barnehager. Dette skyldes blant annet:

- Andelen nyutdannede førskolelærere som begynner å jobbe i barnehagen har vært økende de siste årene.
- Det er langt færre førskolelærere som jobber i grunnskolen eller andre yrker i dag enn i år 2000.
- Det påvises en større grad av yrkesstabilitet blant førskolelærere i barnehagen.
- Søkingen til førskolelærerutdanningen har økt de siste årene. I 2008 økte søknadene til førskolelærerutdanninga med 15 prosent.
- Ferdige utdanna førskolelærere har økt fra 1 272 i 2006 til 1 434 i år 2007, noe som er en økning på 13 prosent.

Foto: Sigurd Fandango Kapperud/ SV

Førskole for alle

Nestleder i SV og kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell foreslår å innføre førskole for alle femåringer. Kunnskapsministeren vil ha førskoleforslaget inn i SVs nye arbeidsprogram.

Solhjell ønsker å gi alle barn, uavhengig av sosial bakgrunn, et best mulig utgangspunkt for skolestart. Alle skal gis fordelene av å ha gått i barnehage og alle barn skal sikres et godt pedagogisk tilbud.

Førskole for alle skal være et utvidet barnehagetilbud. Denne førskolen kan innrettes som et gratis korttidstilbud med minst 12 timer per uke i barnehage til alle femåringer ett år før skolestart. Førskolen skal bygge på barnehagepedagogikken i Norge og den anerkjente tradisjonen vi har i norske barnehager. Dette er for å bygge videre på det viktige arbeidet førskolelærerne og barnehagene gjør i dag.

Innholdet vil bygge på barnehagens rammeplan og skal ikke være i regi av skolen eller ha konkrete kompetansemål.

Forslaget fra SV-nestlederen er å konsentrere innholdet om grunnleggende begreper, sosiale ferdigheter og evne til å delta aktivt i fellesskap med jevnaldrende. Barn som opplever at de mestrer og blir verdsatt vil være godt rusta til å møte skolen de året etter tar fatt på.

Noen eksempler på hva som fremmer språklig og sosial kompetanse:

- Estetiske fag - forutsetter at barna deltar aktivt, uttrykker seg, meningsfylte aktiviteter som krever konsentrasjon, felles fokus, mestring i et fellesskap.
- Samtaler – øver opp barnas evne til å tenke, vente på tur, lytte til andre og ta ordet i et fellesskap.
- Lek – øver opp forestillingsevne og abstrakt tenkning, språk, samarbeidsevner, selvregulering og sosial kompetanse.

Førskole for alle skal bidra til utjevning av sosiale forskjeller og er et prosjekt for læring. Et godt barnehagetilbud skal gjelde alle i målgruppen. I 2007 hadde 96 pst. av femåringene plass i barnehage, og dermed har kun fire pst. av målgruppen ikke barnehageerfaring det siste året før skolestart. Barnehagen er særlig positivt for barn som ikke kommer fra ressurssterke hjem

I Solhjells forslag forutsettes det at det er førskolelærere som skal gi det obligatoriske tilbudet. Dagens pedagognorm i barnehagen opprettholdes, slik at tilbudet til de andre barna i barnehagen ikke svekkes. Forslaget er tenkt gjennomført i slutten av neste stortingsperiode da underskuddet på førskolelærere ifølge beregninger vil være borte.

Foto: Sigurd Fandango Kapperud/ SV

